

UČIVO V GEOGRAFII A HOSPODÁŘSTVÍ PRO TŘÍDU V. (VŠEOBECNÉ VZDĚLÁVÁNÍ)

KRÁTKÁ PREZENTACE UČIVA

Vzdělávání v geografii a ekonomii v 5. ročníku je zaměřeno na osvojení základních znalostí, dovedností a získání klíčových kompetencí, související s utvářením základů geografické kultury pro okolní prostor na globální a regionální úrovni, jako součást jejich společného kultura.

OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY ŠKOLENÍ PRO DOSAŽENÍ VŠEOBECNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V KONEC TŘÍDY

Oblasti kompetence	Znalosti, dovednosti a postoje
Planeta Země	<p>Charakterizuje Zemi jako planetu. Uvádí příklady interakce mezi zemskou kůrou a vlivem jejího tvaru pohyby Země na přírodu a lidský život.</p>
Geografie přírody	<p>Vysvětluje vlastnosti přírodních složek a vztahy mezi nimi. Popisuje a rozpoznává přírodní oblasti Země. Definuje důležitost přírodních složek a přírodních oblastí jako stanovišť a pracovní podmínky. Vysvětluje potřebu chránit přírodní prostředí.</p>
Geografie společnosti a ekonomiky	<p>Charakterizuje světovou populaci klíčovými demografickými ukazateli. Popisuje hlavní formy osídlení ve světě. Pojmenovává a popisuje hlavní problémy obyvatelstva a osad. Zná politickou mapu světa a její změny, pojmenovává některé mezinárodní organizace. Zná podstatu farmy; názvy a skupiny hlavních ekonomických činností .</p>
Geografie kontinentů a zemí	<p>Definuje, co geografie studuje, a popisuje důležité objevy pro objevování světa a rozvoj geografických znalostí. Charakterizuje geografickou polohu a hranice Afriky a Antarktidy a vybrané země v Africe. Charakterizuje zvláštnosti přírody Afriky a Antarktidy. Charakterizuje politickou mapu, populaci, ekonomiku v Africe a ve vybraných zemích (Egypt a Jižní Afrika). Ví o zvláštnosti politického postavení Antarktidy.</p>
Geografické informace	<p>Využívá různé způsoby orientačního běhu v přírodě. Rozpoznává a používá prvky mapy a zeměkoule. Rozpozná typy map a základní metody mapování. Používá geografické informace z různých zdrojů. Identifikuje a vyjadřuje názor na geografický problém (problémy) na základě vybraného ge</p>

informace.
Představuje geografické informace v mapě, textu, různých grafických obrázcích nebo prosti
ICT.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Témata	Kompetence podle očekávání výcvik	Nové konce
1. Téma Geografie z kontinenty a země	Určuje, co geografie studuje. Popisuje objevy Kryštofa Kolumba, Vashku da Gamma a Fernando Magellan. Zapíná trasy námořníků vrstevnicová mapa. Uvádí příklady využití geografie v jeho život.	Velké geografické objevy
1.1. Geografie - starověké a moderní věda	Ví, co je orientace. Zná způsoby navigace - na Slunci s kompasem, na mapě, z místních důvodů. Orientační běh v přírodě za pomoci kompasu a další mapa.	horizont; kompas
2. Téma Geografické informace		
2.1. Orientační běh v přírodě		
2.2. Geografický glóbus a geografický mapa	Definuje, co je to mapa a měřítko. Čte symboly na mapě. Zná způsoby mapování (na kvantitativní pozadí, kvalitativní pozadí, linie pohyb, bodová metoda). Používá prvky mapy (čtení symboly, vypočítává vzdálenosti, rozpoznává mapovací metody).	číselná stupnice; obecná geografická mapa; tematická mapa
2.3. Síť diplomů	Určuje zeměpisné souřadnice na mapě. Vypočítává vzdálenosti pomocí číselného měřítka.	stupeň mřížka; zeměpisná šířka; zeměpisná délka
3. Tematická planeta Země		
3.1. Planeta Země - tvar, velikost a pohyb	Popisuje místo Země ve sluneční soustavě, jeho velikost a tvar. Vysvětluje pohyby Země kolem a kolem své osy Slunce a jeho důsledky.	zemská osa; rovnodennost; slunovrat

Uvádí příklady vlivu formy a pohybu na Zemi o přírodě a lidském životě.

3.2. Stavba Země

Popisuje vnitřní strukturu Země - jádro, plášť a Zemská kůra.

Rozlišuje vnější skořápky Země - litosféra, hydrosféra, atmosféra, pedosféra, biosféra.

Uvádí příklad interakce mezi skořápkami Země.

Vytváří schéma vnitřní a vnější konstrukce skořápky Země.

3.3 . Země a voda na Zemi - kontinenty a oceány

Vysvětluje, co je to kontinent a oceán, pobřeží a pobřeží čára.

Popisuje vznik moderních kontinentů.

Mapujete kontinenty, oceány a pobřežní formy.

Geograficky porovnává kontinenty a oceány poloha a plocha.

Určuje, co je úleva.

Vysvětluje rysy reliéfu - formace, druhy horniny (magmatické, sedimentární a metamorfní), že to stavba, reliéfy, absolutní a relativní výška. Rozpoznává (na mapě, na obrázku, v text) reliéfy (hora, kopec, náhorní plošina, nížina, rovina, údolí, dutina, deprese).

Uvádí příklady fosilních paliv, rudy a nerudů minerály.

Určuje důležitost úlevy a užitečnosti zkameněliny.

Zná pravidla rozumného chování během zemětřesení.

Laurasia, Gondwana;
šíje, potrubí;
ostrov, záliv

4. Téma Geografie přírody

4.1. Terén a minerály

vnitřní a vnější pozemské síly

Stránka 5

4.2. Klima - faktory a prvky

Určuje, jaké je počasí a klima.

Vysvětluje faktory a prvky podnebí.

Ví o klimatických změnách v zeměpisné šířce a nadmořská výška.

Klimatogram čte zpravidla.

Určuje důležitost klimatu.

vzdušné masy, oceánské proudy;
teplota, atmosférický tlak, vítr,
srážky

4.3 . Klimatické zóny a oblasti

Zná zvláštnosti hlavních klimatických pásem (rovníkové, tropické, mírné, polární) a horská klimatická oblast.

Rozpoznává klimatické pásmo podle klimatogramu.

Vytvořte krátký psaný text pomocí klíčových slov slova nebo doprovodné otázky.

4.4. Světový oceán

Vysvětluje vlastnosti vody v oceánech (teplota, slanost, pohyb).

Určuje důležitost Světového oceánu a potřeba to chránit.

vlny;
přiliv a odliv

4.5. Voda na souši

Vysvětluje zvláštnosti pevninských vod.

Čte hydrogram jako pravidlo.

Určuje důležitost pevninských vod a

říční systém;
pusa;
povodí;

potřeba je chránit.
Zná pravidla rozumného chování při povodních.

ledovec;
podzemní voda;
vysoká a nízká voda řek

4.6. Půdy, rostlinné i živočišné svět

Určuje, co je to půda.
Popisuje vlastnosti půd - formování, druhy, distribuce a význam.
Popisuje vlastnosti rostlin a živočichů svět - hlavní typy, distribuce a význam.
VÍ o změně přírodních složek v zeměpisné šířky a nadmořské výšky.

lateritický, pouštní, černozemský, lesní půdy

Stránka 6

4.7 . Přírodní oblasti Země

Vysvětluje potřebu ochrany půdy,
Flóra a fauna.

oblast vlhkých rovníkových lesů;
tropická pouštní oblast;
lesní oblast v mírném pásmu;
polární pouštní oblast

5. Téma Geografie společnosti a farmu

5.1 . Populace Země

Definuje, co je přírodní oblast.
Popisuje hlavní přírodní oblasti jako pravidlo.
Sleduje na mapě změny přírodních zón podle zeměpisné šířky.
Rozpozná přirozenou oblast podle textu nebo obrázku.
Zná počet, hustotu a distribuci populace.
Vypočítá průměrnou hustotu osídlení.
Popisuje základní lidské rasy.
Určuje šíření hlavních náboženství (Křesťanství, islám, buddhismus).
Uvádí příklady vzájemného respektu a tolerance mezi nimi lidí.

migrace

5.2. Osady

Definuje, co je vypořádání.
Vysvětluje vznik osad.
Popisuje zvláštnosti typů osad (město, vesnice).
Pojmenovává a popisuje hlavní problémy osad - znečištění, přeplnění nebo vylidnění, problémy s dopravou.

5.3. Politická mapa světa

VÍ, co je země a forma vlády.
Seskupte země podle: oblastí, zeměpisné polohy, populace a forma vlády (republika, monarchie).
Jmenuje některé mezinárodní organizace (OSN, EU, NATO).

politická mapa

5.4. Farma

Definuje, co je farma.
Vysvětluje vliv přírodních a sociálních faktory vývoje ekonomiky.

Stránka 7

6. Geografie kontinentů a zemí

6.1. Zeměpisná poloha, velikost, pobřeží a poznávání Afriky

Vyjmenujte hlavní ekonomické činnosti (těžba, zpracování, servis).
Přečte pruhový a výšečkový graf.
Určuje geografickou polohu, velikost a hranice Afriky zpravidla.
Popisuje břehy na mapě.
Popisuje zkoumání a průzkum kontinentu z Vashku da Gama a David Livingston.
Umístí na obrysovou mapu názvy:

tržní hospodářství;
zemědělství

Gibaltarský průliv, Suezský průplav, Středozemní moře, Rudé moře, Pt. Madagaskar, Gumejský záliv, poloostrov Somálsko.

6.2. Terén a minerály	Charakterizuje reliéf Afriky. Zná typické minerály Afriky a jejich územní rozložení. Umístí jména studovaných na vrstevnicovou mapu landform: Údolí Zaire, Súdán, Sahara, Etiopská vysočina, Kalahari, Namib, Kilimandžáro, Dračí hory, Pohoří Atlas.	
6.3. Podnebí	Vysvětluje faktory a prvky podnebí v Afriku. Zná schéma pasátů.	subequatorial pás; subtropické pásmo
6.4. Klimatické zóny a oblasti	Charakterizuje klimatické zóny a horu oblast v Africe zpravidla. Vykreslení na vrstevnicové mapě klimatických zón Afriku. Odpovídá na geografickou otázku kombinací různé zdroje informací (klimatogram a mapa).	
6.5. Voda	Charakterizuje vody Afriky - hlavní rozvodí,	delta;
<hr/>		
Stránka 8		
	drenážní a neodvodňovací oblasti, použití a ochrana. Charakterizuje řeku jako pravidlo. Umístí jména studovaných na vrstevnicovou mapu řeky (Nil, Kongo, Niger, Zambezi), jezera (Victoria, Tanganika, Čad) a Viktoriiny vodopády.	ústí
6.6. Oblasti divoké zvěře	Charakterizuje přírodní oblasti a horskou oblast v Africe. Vytvoří trasu pro mentální cestu kolem přírodní oblasti Afriky.	červenohnědé půdy, rosa; oblast savan, oblast tvrdého dřeva; stálezelené lesy a keře; oáza
6.7. Populační a politická mapa	Charakterizuje populaci Afriky - počet, distribuce, rasové složení, způsob života a kultura. Popisuje změnu a aktuální stav politická mapa Afriky. Vyjadřuje názor na typické problémy populace (hlad, nemoc, negramotnost).	místní a vysídlené obyvatelstvo; kolonie
6.8 . Farma	Charakterizuje aktuální stav ekonomiku Afriky. Vysvětluje územní rozložení majora ekonomické činnosti.	
6.9. Země v Africe	Charakterizuje zpravidla země Egypt a Jižní Afriku.	
6.10. Antarktida	Určuje geografickou polohu, velikost a hranice Antarktidy. Popisuje zkoumání a průzkum kontinentu - Bellingshausen - Lazarev, Roald Amundsen, Bulhar účast. Charakterizuje povahu Antarktidy. Ví o zvláštnosti politického postavení Antarktida.	Drakeův průliv, Antarktický polo o. Livingston, ledovec; ozonová díra

DOPORUČENÉ PROCESNÍ ROZDĚLENÍ POVINNÝCH LEKCÍ

Pro nové znalosti	59%
Na cvičení	19%
K jednání	6%
Pro shrnutí	6%
Pro kontrolní práce	10%

Další upřesnění pro konkrétní předmět geografie a ekonomie

Nezbytnou podmínkou pro dosažení cílů výuky zeměpisu a ekonomie v 5. ročníku je uskutečnění studijních cest. Po dobu exkurze studentů by měly dostat příležitost: pozorovat přírodní objekty, procesy a jevy; orientovat se na mapě a s kompasem; Ano provádět měření; prokázat schopnosti rozumného chování v přírodě; chránit přírodu.

ZVLÁŠTNÍ METODY A FORMY PRO HODNOCENÍ ÚSPĚCHŮ STUDENTŮ

Poměr při tvorbě hodnocení termínu:

Průběžná hodnocení (ústní, písemná, praktické testy)	40%
Hodnocení z kontrolních prací	30%
Hodnocení z jiných účastí (práce ve třídě, domácí úkoly, práce podle skupin atd.)	30%

ČINNOSTI PRO ZÍSKÁNÍ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ A TAKÉ MEZI MĚSÍČNÍ VZTAHY

Klíčové kompetence	Činnosti
Kompetence v oblasti bulharského jazyka Pojmenování, definování, popis, vysvětlování, charakterizování geografických a ekonomických objekty, procesy a jevy; uvádění příkladů; prohlášení o obecných závěrech. Kompilace text krátká odpověď na geografickou otázku a text mentální cesty. Vyjádření názor na geografické problémy.	
Matematické kompetence a základy kompetence v oblasti přírodních věda a technika	Znalost základních pojmů, vzorců, procesů a jevů. Geografické čtení mapa, klimatogram, hydrogram, sloupcový a koláčový graf. Srovnání, rozpoznávání, rozlišování, seskupování, určování významu, charakterizace (vč. zpravidla) geografické a ekonomické objekty, procesy a jevy, shrnující, dávající odpovědi, na základě důkazů. Vyjádření názoru na geografické problémy. Výroba schémata, tabulky, mapy, desky atd. ; vykreslování tras na vrstevnicové mapě. Orientace v příroda pomocí mapy a kompasu; pozorování přírodních objektů a jevů. Výpočet vzdáleností, relativní výšky, průměrné hustoty. Geografické určení souřadnice.

Digitální kompetence	Používání ICT k vyhledávání, shromažďování, prezentaci a výměně informací.
Učební dovednosti	Sebezpozorování a pozorování spolužáků, procvičování sebeovládání v plnění didaktických a / nebo komunikačních úkolů a také učení se určovat vlastních silných a slabých stránek, vlastního stylu učení. Využití informací z různých zdrojů. Práce s prvky učebnice a s slovník. Vypracování krátkého plánu.
Sociální a občanské kompetence	Vyjádření názoru na geografické otázky; znalost pravidel rozumného chování v různé životní situace a při přírodní katastrofě (zemětřesení, povodeň). Uvedení příkladů tolerance a vzájemného respektu mezi lidmi.
Dovednosti na podporu udržitelného rozvoje a pro zdravý životní styl a sport	Pochopení potřeby chránit životní prostředí.

Stránka 11

Klíčové kompetence	Mezipředmětové odkazy
Kompetence v oblasti bulharštiny Jazyk	Bulharský jazyk a literatura: Využívá znalosti a rozvíjí dovednosti pro práci s různými druhy textu ústně nebo písemně provést konkrétní didaktický nebo výzkumný úkol za účelem obohacení jazyková kultura. Využívá znalosti a rozvíjí dovednosti pro práci s terminologií. Během školení se rozvíjí technika čtení a písemná kultura studentů.
Matematické kompetence a základy kompetence v oblasti přírodních věda a technika	Matematika: Matematická kompetence zahrnuje v různé míře možnosti využití matematické metody myšlení (logické a prostorové myšlení), které pomáhají využití prostorových orientačních bodů při práci s modely, schémata a diagramy. Zná ji aplikuje měrné jednotky pro délku a plochu povrchu (km km) a pro úhel (stupeň), procento. Používá obyčejný a desetinný zlomek. Člověk a příroda: Hlavní kompetence v přírodních vědách souvisejí se znalostí pohybů nebeská tělesa ve sluneční soustavě; tepelné procesy a jevy; stav látek; ovzduší (složení, význam, znečištění); přírodní vody, koloběh vody. Vysvětluje: přechody mezi stavy těles, teplotní anomálií vody, významem a aplikace látek. Argumentuje a ilustruje na příkladech propojenou povahu - osoba. Člověk a společnost: Jako zdroj znalostí používá mapu a zeměkouli. Udává vztah mezi zvláštností přírodního prostředí a pracovní aktivita lidí. Technologie a podnikání: Zná a používá měřítko. Chápe důležitost zdrojů při výrobě zboží a služby. Používá termíny: teploměr, teplotní stupnice a skica. Historie a civilizace: Rozvíjí dovednosti pro orientační běh na mapě a pro práci s různými typy map. Rozvíjí výpočetní dovednosti prací s časovou osou. Rozvíjí schopnost kreslit (a číst) grafiku. Informační technologie: Provádí úkoly související s vyhledáváním, vyhledáváním a zpracováváním informací na určitá témata v globální síti. Připravuje multimediální prezentace na dané téma.
Digitální kompetence	

Stránka 12

Učební dovednosti	Připravuje odpovědi na geografické otázky, zprávy a komunikaci pomocí programy pro zpracování textu. Bulharský jazyk a literatura a ICT: Rozvíjí základní dovednosti, jako je jazyk a digitální gramotnost.
--------------------------	--

Sociální a občanské kompetence

Iniciativa a podnikání

Udržitelné dovednosti rozvoje a pro zdravý životní styl a sportu

Člověk a společnost: Používá zavedené pojmy: zeměkoule, symboly, směry světa, kontinent, poloostrov, rovina, nížina, hora, řeka, jezero, moře, minerály, pobřeží, náboženství, bible, Křesťanství, islám, ústava, republika, EU.

Historie a civilizace:

Buduje porozumění kodexům chování charakteristickým pro starověké společnosti, dává smys hodnoty starověku a jejich spojení s modernou.

Technologie a podnikání:

Zná a rozlišuje výrobu, obchod a služby jako základní ekonomické činnosti. Klasifikuje druhy zboží a služeb podle určitých charakteristik. Rozumět omezené zdroje jako hlavní ekonomický problém. Používá zavedené koncepty: zdroje, ekonomika, obchod, zboží, služba, výroba, výrobce, spotřebitel, textil předměty, potraviny.

Člověk a příroda:

Chápe rozmanitost a jedinečnost přírodního prostředí. Uvědomuje si potřebu zachování a zachování biologické rozmanitosti. Představuje příležitosti k udržení čistoty přírody a pitné vody.

Člověk a společnost: Používá zavedené koncepty: národní park, přírodní park, rezervace, přírodní památka, chráněná oblast.